

DEPOT LÉCAL

NĂM THỨ TƯ — SỐ 485

JEUDI 14 OCTOBRE 1920

LE COURRIER DE L'OUEST

EDITION EN QUOC-NGU

AN HÀ NHƯ T BẢO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue, CANTHO

TỔNG LÝ: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHAM-KỶ-XƯƠNG

BẢN NHẬT TRÌNH

THÔNG CỎI ĐỒNG-PHÁP

BỘN CHỮ LANGSA

BỘN CHỮ QUỐC NGỮ

TRỌN NĂM..... 5 \$ 00
SÁU THÁNG..... 3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ..... 0, 10

TRỌN NĂM..... 3\$00
SÁU THÁNG..... 2 00

BỘN QUỐC-NGỮ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM..... 7\$00
SÁU THÁNG..... 4, 50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhật trình xin viết thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhật trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cáo bạch

Kính tỏ cùng chư quý vị:
Tại nhà in Hậu-giang (Cáthor) có lãnh in đủ các kiểu Catalogue có hình (Catalogues illustrés) như đồ phụ tùng xe máy, các tư liệu đồ dùng trong nhà và đồ ăn bần (vaisselles).

Bản hiệu mới mua nhiều chiếc tốt. Vậy chư quý vị muốn lấy dùng xin gửi thư thì bản hiệu sẽ gửi bình kiểu cho mà xem và sẽ tính giá thiệt nhẹ hơn các nơi.

Nhà-in Hậu-giang
Kính cáo

Hãng Trừ hàng hóa Vinhlong

Vinhlong— (Cochinchine)
Lãnh ban đồ thổ sản Ngoại-quốc và lãnh mua hàng hóa ngoại-quốc của người bốn sở
Có bán sỉ và bán lẻ

Đồ tạp hóa—Rượu chát—Các thứ rượu tây—Dầu thơm—Xà-bông—Nước giặt—Hàng hóa bên Langsa.

Xe máy—Đồ phụ tùng xe máy—Đồ phụ tùng xe hơi

Hãng cũng lãnh mua giúp cho đồng bán những hàng hóa ngoại quốc và lãnh bán các hàng hóa thổ sản cho ngoại quốc vậy.

Cách đánh giày thép:

Entrepôt Vinhlong

Nguyễn-thành-Điểm

Chủ nhơn và Quản-lý
Kính đồn

Ghé nghỉ trọng ơn!

Tại chợ Traon, thuộc hạt Cantho, có 2 cái tiệm ngủ của chèo và một cái của tôi; mà tiệm tôi sạch sẽ hơn của chèo.

Nếu đồng bang đi lỡ đường ghé nghỉ tiệm tôi, tôi hết sức trọng ơn.

Tiệm này để hiệu: NAM-BAC-AÍ.

Quản-lý: Lê-Mai,
Đồn thủ,

LOI RAO

Quảng-an-Thành

廣安成

Kính cùng lục-châu chư quân tử dặng tương, bản hiệu có trữ bán các thứ rượu thuốc thượng hạng như: Hổ-cốt một qua, rượu Bá-buê, rượu Biêm-biệt rượu máu-bò. Rượu này bảo chế kỹ càng sạch sẽ, nên uống bổ lũng; vì vậy nên có nhiều kẻ bắt chước làm rượu giả.

Xin lục châu chư quân tử mỗi khi mua thì nhìn trên nhãn phải có ba chữ QUẢNG-AN-THÀNH thì rượu ấy là thiệt tốt đó.

Quảng-an-Thành
Kính cáo

Khương Thới dit Gông

178, 180 Rue Ang-Duong, 178, 180

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (bijouterie) để bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi, xe máy và xe kéo xin kể ra sau đây:

Kiểm vàng neo, chuỗi bông, cá-rá, đồ làm đủ thứ. Dầu-ếch-sông-Sên (essence Shell) dẫn nhớt để vô máy xe hơi (Huile pour automobile) mỡ bôi để máy xe hơi (graisses pour automobile) đá thấp đèn xe hơi (carbure), vỏ ruột xe hơi hiệu, tây và huê-ký (enveloppes et chambre à air marques Michelin et américaine) xe máy hiệu bờ-rô (bicyclettes marque Peugeot) và tôi có bán dôi mới (écaillit) lược chải đầu đủ tư và đồ của đầm (madame) giày tây, giày (annam) dầu thơm áo thun mua bên tây lại (commandes en France).

Như các ông và các bà muốn dùng xin gửi thư đến tôi sẽ lập tức gửi (contre remboursement) đến cho.

Nay kính
Trần-văn-Gông
Bijoutier P nom-penh

Cáo bạch

Tiệm Guốc và Khăn-đóng
Hiệu tiệm «THU-A-MINH»
của M. NGUYEN-KIM-THINH
Thông-nguồn Tòa-án Mytho

Kính trình cùng Lục-châu chư ông quý khách được hay: Nay tôi mới mở ra một tiệm Guốc, sơn-phết một cách kỹ lưỡng và khăn-đóng bằng nhiều hàng Bombay thượng hạng, nhẹ nhàn thật là đẹp lắm, theo kiểu kim thời. Cúi xin chư quý ông, quý Thầy, quý Bà, quý Cô có lòng hạ cố giúp tôi nên việc, thì tôi thăm cảm tạ thành tình, hằng ngày ghi tạc.

Nguyễn-kim-Thinh
Đồn khải

Hội mua bán lúa

«Nam-lợi-Mỹ» TRÀON

Số vốn 200.000\$00 (hai mươi muôn)

Hội mua bán chắc chắn, cân lường thật thà, vì nào ở xa muốn bán xin gửi lúa kiểu đến, hội sẽ đánh giầy thép định giá, hoặc sai người đến thương nghị.

Quản-lý { Nguyễn-văn-Bổn
Nguyễn-văn-Cần
Đặng-văn-Chiêu

Sách mới

Tại nhà in Hậu-Giang (Cáthor) có bán sách mới in rồi như: sách «Khuyến-sĩ ca» của M. Lê-trung-Thu thì rất hữu ích cho trẻ em, vì đặc đó 10 thiên nói về BÓN PHẬN CON TRẺ PHẢI CƯ XỨ CÙNG NGƯỜI TRƯỞNG THƯỢNG; còn truyện «Hồn Tơ-Nguyệt và Ngủ-Phụng Lầu» của M. Trần-văn-Hương tích đặt để rất hay và ngộ.

Chư vị nên mua xem, trước là thấy đều tẻ mà chữa, sau cũng được giúp vui giầy lác.

Giá bán mỗi cuốn
sách «Khuyến-sĩ ca».....0\$25
truyện «Hồn Tơ-Nguyệt».....0 10
truyện «Ngủ-Phụng Lầu».....0 20
Ai mua nhiều sẽ dặng tính giá rẻ hơn
Nhà-in Hậu-Giang kính cáo

Hậu thành

Giao tiếp thương mại hội
CU LAO MÂY—TRAON
Hội mua bán lúa

Hội này khởi sự mua bán từ ngày 1 Mars 1919 đến ngày nay là 15 Septembre 1919 tính số mỗi 10000 thì lời dặng 52\$ còn tài sản tính hội hết thấy giá dặng 50\$; đều tính nhập vô số vốn.

Nay hội mở hùn thêm mỗi phần hùn là 50\$; như vị nào muốn hùn mấy hùn tùy thích. Định đến ngày 1er Décembre 1919 thì nạp số hùn; như vị nào muốn hỏi đều chi xin gửi thư cho Monsieur Tư chủ Hội Giao tiếp sẽ hồi âm lập tức
Thương-xá-Hội

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU-TÂN-PHƯỚC

Đường kinh lập Cantho

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thầy rõ: tiệm tôi làm bánh mì rộng bột mì tây, mua tại hãng bán bột tốt có danh tại Saigon.

Bánh của tôi mỗi ngày ra 2 kỳ: 1 kỳ 4 giờ sáng, và 1 kỳ 2 giờ chiều. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ kiến, có rộng nước kiến lên không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai rờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp bạng đồng bang trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

Muốn mua mật ong

Ai có MẬT ONG muốn bán mấy tạ xin do nơi Bồn-quản

Ấn-quán An-hà Cán thơ
Kính cáo

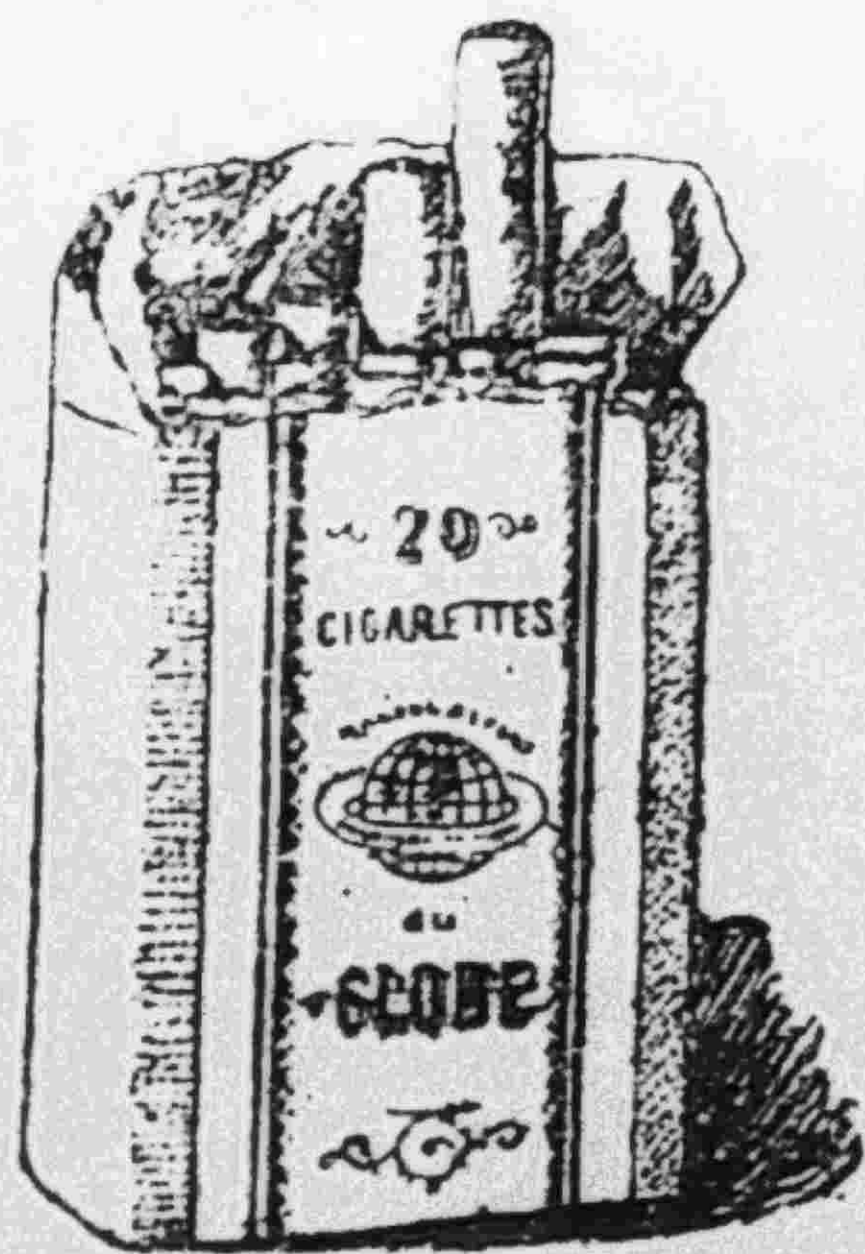
TIỆM Trương-văn-Hanh Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mướn đèn khí đã (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỵ viển, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bằng tốt thượng hạng, bít mớ và bán lẻ có ruột xe máy hiệu Michelin, giấy hàn ết đủ cỡ đóng theo kiểu kim thời. Quê ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gửi thư cho tôi. Tôi sẽ long ký lưỡng mà gửi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thư mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant).

Trương-văn-Hanh.

Cần khải.

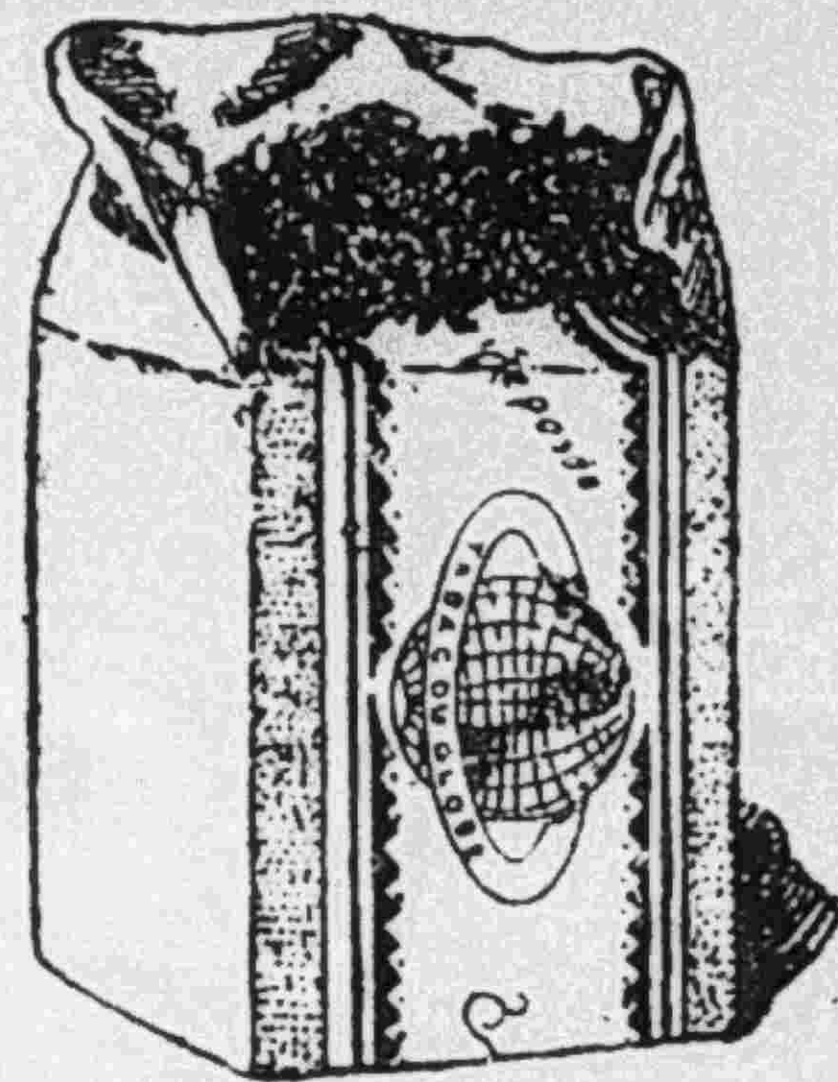
Thuốc diên hệu Globe (TRAI ĐẤT)

Hút đã ngon, dễ đánh lâu được không mồi, không mồi.

Tại Hãng DENIS-FRERES có trữ bán

Thuốc gói hiệu Globe (TRAI ĐẤT)

Mấy tay thường dùng thuốc diên cho thuốc Gà lồi là diêm, khói thơm hút không khô cổ.

Một mình hăng Denis-Frères có trữ bán sĩ mà thôi.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu đăng rõ tại nhà in Hậu-Giang Cần-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chức có quyền thì hành như trường-tòa.

Sách này có 176 trường và có đủ kiểu vết thì lời tuyên rao, của ông DUYNG-VAN MÊN mới đơn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$ 00

Tiền gói..... 0.15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang Cần-thơ mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHÂU THANH CẦN THƠ

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có nhiều hạng tùy theo giá.

Tong lục-châu chư vì nào muốn mua hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà thương nãi.

Déortiquerie le Guitro.

AN HÀ NHỰT BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1.— Sao là rộng thấy	5.— Trả lời cho ngài T.q.Tiền
2.— Có vậy không??	6.— Chánh nghĩa tiếng đúng
3.— Ngổ cùng ông V.. (Caibè)	7.— Lê-văn-Chư từ tiết
4.— Tự do diên dăng	8.— Oan truyền Ngọc-Hạnh

Sao là rộng thấy

Làm người muốn cho rộng thấy xa nghe rõ thấu đường đời cần phải đọc sách đọc báo cho nhiều và phải du lịch xứ này xứ kia mới rõ dặng tỏ sáng mỗi xứ hầu có khích bát cuộc sanh-nhai thương mãi mới là tiện cho.

Xứ ta: phần nhiều chưa quý chuộng sự đọc báo đọc sách là gì, còn bẻ du-lịch thì chẳng hề nghe nói đến bao giờ...! Người giàu có là người có thể đọc báo du-lịch hơn kẻ nghèo, mà xem ra rồi thì chẳng vị nào chịu bước chơn đi du-lịch xứ người, dầu có đi thì cũng xấu-bản trong một hai tuần gần đó mà thôi, thế là bất đắc dĩ, sự cần kíp nên ép mình phải đi, chứ chẳng phải để ý chủ tâm là cuộc du-lịch vậy.

Gặp một vài vị phú hộ kia hỏi thăm: Sao ngài giàu có dư ăn dư để mà ngài chẳng đi du-lịch hoặc sang Đại-Pháp, Trung-Huê, Nhật-Bổn chơi cho biết nhơn-vật phong-cảnh xứ người, dầu nhăm mắt đi rồi cũng là tội chỉ đó? Nghèo thì chẳng nói chi chứ giàu có như ngài mà không du-lịch thì uổng lắm. Trả lời: cũng muốn đi đó chút, ngặt vì

gia sản không ai coi...! Nói nghe cũng là phải, song cũng tại người Annam mình có tánh nghi ngờ, ít chịu phú thác cho ai việc gì lớn-lao, sợ vầy sợ khác, dầu cho tới người chỉ thân chỉ ái của mình là vợ với con trong nhà còn chưa chịu tin thay, lại chẳng có tục quen dùng người thay mặt coi sóc gia-sản (Gérant) của mình như các nhà phú-hộ bên Âu-châu. Nếu đừng có lòng nghi-kỵ vậy chứ vợ con mình coi sóc thế cho mình không được sao...? Không thì dùng người thế mặt cho mình, dầu đó số sách thâu xuất làm cho phau mình, ai có phần việc này, rồi mình muốn du-lịch mấy năm mấy tháng cũng như mình có ở nhà vậy.

Thiết tưởng: sự du-lịch làm cho con người sẽ trở nên xa nghe rộng thấy, bởi có: những bậc giàu sang bên cõi Tây-Âu thường thích sự du-lịch lắm. Có nhiều người dám tốn một số tiền to-tát mà du-lịch khắp Thế-gian dặng xem phong-cảnh nhơn-vật thổ-sản của nước này nước kia, về làm sách cuộc du-lịch ấy ra, hoặc rõ thấu cuộc sanh nhai của các nước, rồi về mở mang thương-giới ở xứ mình mà tranh lợi.

Buổi này là buổi văn-minh tấn hóa,

Hỡi người Annam!
Sao dễ tiền bạc ra khỏi xứ
mình?

Hãy dùng
thuốc hút hiệu **CON GÀ** thuốc chưa vấn
và vấn rồi

VÌ THUỐC NÀY NGON HƠN HẾT.

ĐÃ THƠM THO LẠI GIÁ RẺ HƠN CÁC THỨ KHÁC.

Thuốc CON GÀ trồng tía tại xứ Đông-Dương

Nên giúp hội *Société des Tabacs de l'Indochine*,

66 Boulevard Bonnard. — Saigon

hầu giúp muôn ngàn người Annam.

hệ du-lịch rất thuận tiện, dưới sông có
tàu máy, trên bờ có xe lửa xe hơi, sớm
mai ở Cánh-thơ, chiều đã ở Saigon, muốn
đi xứ nào cũng là thông thả dễ dàng.

Vậy tôi xin liệt-vị bảo-gia phú-bộ
trong lục-châu ta, trong lúc rảnh rang
cũng nên liếc một số tiền đi du lịch cho
biết xứ này xứ nọ ngó xem phong tục
các nước, gặp được điều hay đem về
báo truyền trong xứ mình, ấy mới rằng:
xa nghe rộng thấy là cũng vì phần du-
lịch đọc báo đọc sách đó.

Mạnh-Đức.

Có vậy không???

Cũng vì mấy lời của M. Võ-kim-Trọng
chăm qui 6 vị Chủ-bút đã đề tư vào cuốn
Vệ-sanh chl-nam của tiệm thuốc "Nhị-

thiên-đường" Cholon, mà độ rầy các nhà
soạn báo quốc-âm Saigon đã gây ra một
trận bút rất kịch liệt.

Phần tôi vẫn vô-cang, lẽ không nên
nghị-luận việc người song thiết tưởng:
việc này chẳng phải là việc tư của một
ai, chẳng phải là chẳng quang-hệ cùng
những bài của mấy vị Chủ-bút đã khởi
xướng sự đề chế hàng hóa Trung-hoa
ngày trước, mà nếu kết cục lại thì cũng
chẳng phải là một sự chẳng
vĩ lợi tư.

Trót mấy tuần qua, tôi chỉ biết nói
khẩu như bình, là chi? là cố ý chửi cho
6 vị Chủ-bút, mỗi vị tố về cái lầm lý
mình cho mình bạch ra, hầu sẽ cáo phải
phải quấy.

Nhắc lại tờ Thời-báo ngày 21 Septem-
bre đã có ấn-bản số của mấy vị thương

nhơn, dâng xuống Diêm-Vương, cáo 6
ông Chủ-bút là M. M. Nguyễn-tử-Thức,
Nguyễn-kim-Đỉnh, Nguyễn-chánh-Sát,
Lê-hoàng-Mưu, Trần-văn-Chim và Ng.-
thành-Úc. Cách ít ngày chỉ đó thì M. M.
Nguyễn-thế-Ngọc quán Công-luận, Ng.-
thành-Úc quán Nông-cổ, có nói: chiêm
bao thấy hai quí tở rằng: Diêm-chúa
bất số của các thương nhơn v... v...
Đường ấy: tôi giám vô lẽ trách
nhị vị lắm lắm!!! Vì mình đã là tay
viết báo, còn tin chi những lời dị-đoan?

Tôi mà trách ngay ra đây, chẳng sao
mà nhị vị chẳng đáp lại rằng: «Nào có
tío tưởng gì, chỉ thấy sao thuật vậy» Đáp
là lời ấy, tôi còn xin hỏi lời này: nếu
nhị-vị chẳng tío, thì bình hồ ra ngoài là
tốt, viết chi vào nhựt báo, cho thêm ám
muội lòng người; và chẳng: thời đợi này
đang sắp phát minh, nhị vị lại nỡ đem
quái sự mà che lấp cho lu mờ, thì thật
cũng đáng buồn đó chừc.

Tôi lại tưởng: các thương nhơn cũng
chẳng nên dăng sơ cáo mà chi, vì cáo
xuống Diêm-Vương, Diêm-Vương không
xử dặng, cáo lên Thượng-đế, Thượng-
đế cũng bất tri, vậy lấy theo lẽ phải mà
phân thì tưởng nên cáo cùng lương
tâm của 6 ông Chủ-bút.

1° Ông Thức với ông Đỉnh trả lời t ý.

2° Ông Mưu chạy án.

Ông Thức với ông Đỉnh, hai ông
chẳng muốn cầu hòa cùng khách trú
như lời bàn của M. Hoành-Thu viết
trong Nông-cổ nên hai ông có nói:
đề tư vào cuốn V.S.C.N. là cố ý muốn
cho có một trận bút kịch-liệt, lại
chính trận bút ấy nó bỏ ích cho đồng
ban ta. Chẳng hay: lúc hai ông sắp
toan hạ bút: hai ông đã có nghĩ như
thế chẳng? Hay là đến ngày nay gặp cơn

sóng gió bất bình nó khởi lên mà ông
Thức ra tư tưởng mới, còn ông Đỉnh thì
chỉ Hừ rồi dơ tay theo đó mà thôi???

Ông Mưu thì chẳng chịu lấy chánh lý
mà phân, cứ để dòng lời quanh lộn. Ông
nói rằng: những lời ông đã phê đó,
chỉ là lời ăn trọt. Rằng; L. T. T. V. vô
cang. Chủ-bút L. T. T. V. vô cang, mà
Tổng-lý L. T. T. V. cũng vô cang.

Tôi xin kính lời hỏi ông; chẳng hay
ông Lê-hoàng-Mưu là ai? mà Chủ-bút L.
T. T. V. là ai? Dư biết rằng: ông chẳng
để danh ông là Chủ-bút nhưng giám
tướng, ai là người dốt việc này đây?
lương tâm ông nó có hay cho chẳng?
Nếu ông muốn nói: Tổng-lý L. T. T. V.
vô cang thì được, mà phải nói; L. V. T. T.
và Chủ-bút L. T. T. V. liên cang thì
mới thật nhảm cho.

Trong giắt chiêm bao của ông Nguyễn
thành-Úc có nói: «Nhị-thiên-Đường là
tiệm thuốc có danh, chúng ta xuống bát
lâm giới thiệu, nghĩ không lạ chi»

Ông Úc ơi! Kia nhà thuốc của người
Annam ta là ông Lê-văn-Minh chẳng
những có bề tình-khiết, rộng-rãi mà
thời, mà lại bán toàn thuốc của Langsa
há chẳng thần hiệu hơn, danh vang hơn
là tiệm N. T. Đ. mà sao chẳng thấy
ông nào xuống lâm bát giới thiệu?

Nếu quả ông chẳng vì tư lợi, thì
cũng nên giúp ích cho một nhà
thuốc của ta, để đi phong tặng N. T. Đ.
thì nghe ra phiền lắm.

Lại như bài: «Thử độ lòng 6 vị Chủ-
bút» của M. Hoành-Thu có nói rằng: chắc
là mấy ông nhớ câu: «nói lắm mang
tiếng, gãi lắm phải trầy v. v. sáu ông
nhận tờ Việt-Trung hoà-ước vậy vậy».
Thế thì: tư-tướng này với tư-tướng của
ông Thức, ông Đỉnh, ông Mưu đã tương

phản rồi.

Tóm luận thì 6 ông nếu chẳng vì tư lợi mà chính là vì công ích, vì nghĩa đồng bào thì có đâu mỗi ông đáp lời mỗi cách, chẳng đã chung một ý cùng ông Thúc hầu nghe ra cho nhầm đạo lý hơn.

Còn như thuốc Nhị-thiên-Đường có chi thiết giới mà M. Hoàn-Thu lại nói: tôi hồ lớn lên rằng: Sách V. S. C. N. thật đáng công, mà thuốc của N. T. Đ. thiết giới, đáng khen ngay! Có chi mà hồ lớn lắm vậy, ngài không nhớ lời ông Nguyễn-chánh-Sát nói chuyện những rắn chặc, bò chét chặc gì lằng xằng đó sao? Ngài nói: ngài viết bài này rồi còn cầm cây viết đứng hờ, chờ coi còn sót ai v. v. ... Ngài khéo dọa hăm thì thôi đa.

Ngài nói «coi còn sót ai», tôi xin đáp: tôi chẳng rõ còn sót ai chẳng, nhưng tôi chỉ biết còn sót tôi, cũng là người đang cầm viết đứng hờ như ngài vậy.

Chuyện hãy còn dài, cuốn «Vệ-sanh-chi-Nam» của tiệp thuộc Nhị-thiên-Đường đóng bang ta nên bỏ vào học tủ cho đóng meo hay là nên quần vô gió giấy, xin để kỹ sau cạng giải.

TRƯƠNG-QUANG-TIÊN

Ngò cùng ông V...CÁIBÈ

Theo lời: «Ngò cùng ông Ngọc-Diệp (Cáibè)» của Bôn-quán đã ấn hành trong kỳ báo số 183. nay Bôn-quán có tiếp đăng bức thư của M. Ngọc-Diệp gửi đáp từ.

Vậy Bôn-quán đăng nguyên thư ấy ra đây cho ông V.... xem và cho đồng-bang nhà được.

Xem qui báo An-Hà số 183 ngày 30 Septembre 1920 thấy có bài: «Ngò cùng ông Ngọc-Diệp (Cáibè)» nói về việc ông V... có gửi thư hỏi quí quán An-Hà, chẳng hay tên Ngọc-Diệp ấy là ai— và ông V... lại nói rằng: Ngọc-Diệp muốn nói chuyện người mà không nhầm đó, đều ấy thật là oan cho Ngọc-Diệp lắm đa.

— Ngọc-Diệp chăng khi nào xảo ngữ mà chánh thị là trung ngôn. Sự chán chương mắt thấy, chẳng phải ngoa truyền, bốn tánh Ngọc-Diệp tự nhỏ lớn, không xu thế, chẳng phụ quyền, chỉ ưa người như tâm lương thiện, hằng ghét kẻ lộng ngôn xảo ngữ, ý quyền hiếp kẻ dưới tay, chẳng ưa những người dĩ cường lạng nhược, thì phú khi bán!!!

Ông V... ôi, ông lại nói rằng: ông chẳng hề khi nào làm đến sự gì ý thế chỉ thị Ngọc-Diệp muốn nói chuyện người mà không nhầm đó. Ông V... ôi không biết ngày nọ ai bắt tội một tên kép hát xiết của M. Thận, tên kép hát đó đương làm vai tướng thằng lãnh bán Leo, nó diều những chi đó, rồi nột kêu lính bắt, và đòi đánh tên kép hát ấy!

— Hai nữa là: ai đánh tên Trinh tại đám hát làng An-bình-Đông, trong đêm 16 tháng 7 Annam rồi tên Trinh xuống quan Biện-ly nó thưa, là thưa ai đó hả!

— Ba là: một vụ rầy lộn với tên giáo tập II... nào đó, vụ này củ: g có thấy Cai Phong-hòa, lấy khai báo và tra hỏi, chẳng hay: 3 việc đối phong bại thế ấy là của ai gây ra vậy?

Ông V... ôi! Ngọc-Diệp chẳng hề khi nào nói sai ngoa. Đâu cho đều cô gích những việc bài bát, thì cứ trực bút trực ngôn, ai có sao thuật lại VẬY.

Chớ chẳng phải kẻ tiểu nhân đi nói chuyện người rồi CHỐI.

Ông V... ôi! như ông muốn biết mặt Ngọc-Diệp ấy là ai thì xin ông đi đến tổng Tri-hóa, làng Tác-Cải, quận Nhân-Tâm, tỉnh Trung-Ngôn, thì thấy mặt Ngọc-Diệp chẳng sai, không cần hỏi ai cho nhọc trí.

NGỌC-DIỆP

Tự do diễn đàn

KÍNH CÙNG CHƯ NGHỊ-VIÊN

QUÂN-HẠT

Dân 6 tổng chúng tôi cúi xin ông chủ bút sáng lòng ấn hành vào báo về phần thiệt hại của dân chúng tôi nơi hạt Béntre, Mỹ-tho, hầu chúng tôi ngó trông thấy ông Hội-đồng, quán-hạt, ghé mắt xem trong 6 tổng là: Bảo-kính, Bảo-lộc, Bảo-thuận, Bảo-trị, và 2 tổng hạt Mỹtho là Hòa-quới và Hòa-thịnh. Nhứt là Bảo-lộc, Bảo-thuận, Bảo-trị thì bị thiệt hại nhiều hơn hết; vì sông Balai nơi cái ngọn nguồn là chỗ Hàm-lương cang lãp, nước ngọt không xuống được, bởi có nên vườn thì hư, ruộng thì bị nước mặng làm cho hập lúa hết, sự thiệt hại này đã dư 25 năm nay, mà rồi lại chừng 10 năm, bề sanh nhai của nhơn dân thiệt lấy làm trắc trở.

Vậy chúng tôi cúi xin mấy ông Hội-đồng Quân-hạt là người thay mặt dân xin cùng chánh-phủ cho biết rằng dân chúng tôi bị thiệt hại rất nhiều, hầu tám phương cứu khổ, ơn đức của các ngài còn ghi dạ chạm xương. Chúng tôi ngó trông sao cho Chánh-phủ xuất một số tiền mướn xáng múc cái ngọn sông Balai cho thông, dâng nước ngọt chảy xuống, đường ấy chẳng những dân có thể làm ăn mà nhà nước cònặng lợi. Vì đất

gò nông làm ruộng khôngặng, thì lập vườn, 1 mẫu vườn bằng 2 mẫu ruộng còn ruộng bằng ba đem lên hạng nhì, hạng tư đem lên hạng ba, ấy cũng là sự lợi. Nghĩ vì nhà nước đã bỏ đức cho dân Nam-Việt hơn 60 năm nay, mà những dân mấy tại dưới nhứt là Longxuyên, Rạchgiá, Cánhthơ, nhà nước còn thương thay, nghĩa là dạy đảo kinh mướn xáng xúc, dâng cho dân làm ruộng tiện bề. nay đến phiên dân 6 tổng này, chẳng lẽ nhà nước chẳng thương, đành để cho thiệt hại.

Cúi xin các ngài lưu ý, dân chúng hằng ngóng trông, hằng cảm đức các ngài như trời biển.

Dân 6 tổng Béntre, Mỹtho
đồng kính bái

Trả lời cho ngài Trương-quang-Tiên

Đôi lời nhẩn-nhủ cùng ngài Trương-quang-Tiên, ngài ôi! bài (ai gọi là đúng) của ngài trong báo An-Hà số 183 ra rồi đó, tôi hiểu chưa rành, và tôi cũng dám chắc cho phần nhiều đồng bào ta chưa ai lường tất đáng, nên tôi xin ngài trả lời cho minh bạch. Vì sách có câu (bất-tri-tắc-vấn, bất-năng-tắc-học) mà sao ngài không trả lời, lại kiếm đến cật vấn bề bai mấy cái dấu như thế, hay là ngài thời khẩu bài của ngài chẳng??? Xin ngài suy nghĩ coi chữ quốc-ngữ này có phải chữ của tôi giống ta bày ra đâu lại meo của chữ ấy ở đâu bây giờ, xin ngài dạy bảo...

Đã biết chữ gì cũng phải viết cho đúng, song ai khỏi lộn hoặc (chữ) hoặc (dấu) thì như ngài bưng chén cơm đã vô miệng nhiều lần còn rơi rớt một hai hạt

ra ngoài, hướn chỉ là chữ viết sao khỏi lộn khỏi lăm như ngài làm phụ bút quyển một tờ báo; bài các nơi gửi đến cho ngài, ngài có phép sửa (thêm, bớt) bài nào nên ngài dễ, bài nào hư ngài bỏ cũng chả hại chi có đâu ngài lại bắt bẻ từ chút lại trương lên tờ quí báo của ngài như thế?? chớ chi mấy câu đầu trong bài của tôi không có chữ đúng, tôi viết chữ dùng dùng thì ngài sẽ nói chớ tôi đã viết trúng ba bốn chữ, còn mấy chữ sau rồi lộn trật dấu, thì ngài cũng xét lại cho tôi chớ. (ngài ôi) Tôi trộm nghĩ Nhà báo là nhà sửa lời ăn tiếng nói của chúng ta và đất dăng hậu tấn bước lên chốn thế giai, và lại cũng giúp vui cho đồng bào ta chút ít, mà ngài đi bẻ bai như thế thì ai còn mong lòng nghĩ luận? xin ngài nghĩ lại coi. Rút dốt là vị Đế-vương mà còn viết lộn thay, vua nhà Tống viết Ngọc-Hoàng-Đại-Đế, mà ngài viết lộn «Ngọc-Hoàng-Khuyến-đế» có phải là vua dốt đó sao??

Còn như ngài là người (tài ba lợi lạc) quân-kiến đa văn. thay mặt cho dân mà bình luận đều hữu ích cho nhơn quần xã hội, lại nỡ hẹp lòng xoi bói từ cái dấu tí ti vậy ru???

Tôi ngánh lại trong thời đời này chả phải một tôi viết chữ lăm lỏi mà thôi, xin ngài cũng xét trong nào cần lại coi, chữ quốc ngữ khó viết cho trúng lăm; nhứt hết là có nhiều chữ ở sau có G, không G, có T hoặc C, dấu hỏi ? dấu ~, dùng lấy phương châm nào cho khỏi lộn, mà ngài lại nói tôi danh giá tự lòng tôi sợ e có người họ nặng hơn xoi nữa kia. À như bài Oan-truyền-Ngọc-Hạnh của ngài trong báo An-Hà số 184 1. ngài viết câu cảm động mà lộn CẢM-ĐỘNG 2.

trương 12 câu kỷ niệm dễ lổ tất lòng thành ngài lại lộn TỖ tất lòng thành 3. câu tưởng khi ai là người hay ưa thú cỏ hoa, ngài lộn ai là người BAY ưa thú cỏ hoa, những mấy chữ đó tở tở cãm cãm hay bay có phải ngài ngủ mơ không ai bắt bẻ ngài, ai sửa cho ngài thật là đồng bang ta không ai có dạ hẹp hòi như ngài vậy, hay là ngài nói tại ăn-công sắp lộn, như ăn-công sắp lộn thì ngài cũng coi dò lại kỷ cương mà ăn công ấy là người của ai? thật ngài là một người cội rễ bẻ trên của ăn-công mà chẳng có chút chi định đạc, ấy là mình ốc chữa rửa lại mang cút rêu.... ngài ôi! Tiên xữ kỷ nhi hậu xữ bỉ, tôi xin nhất lại cho ngài nhớ rằng ngài đương kiêm Phụ-bút, tru thế mãn thời, còn phần tôi tài sơ trí siêng chẳng đủ chi mà ngài lấy làm cười. ngài lại cho tôi múa húa trước cửa Lô-Bang ngài nói trợn lời đình mà vạch kẻ kiếm tiếm từ chút như vậy, ngài chẳng sợ trong Lục-châu chư quân-tử nghị luận ngài sao; ước ao xin ngài xét lại lời hẹn mơn nẩy giãm cơ thành nộ mà? dấu tôi có tự kiên rằng tôi ngôn ngữ như lưu tài bằng Bồ-phủ trí thắng Trương Như đi nữa thì tôi cũng như câu: cao nhơn tất hữu cao nhơn tri mà?? có dám đầu lấy ba tất lưỡi mà múa meo với ngọn gươm trần xin ngài rộng xét, còn nước Nam nhà ta chia làm tam kỳ, Bắc, Trung, Nam, tuy xa cách nhau mặt đất chớ cùng con nhà Hồng-Lạc cũng máu đỏ cũng da vàng mà ngài lại bay biếm chi vậy, ngài cũng đủ biết rằng Thiên lý bất đồng phong chớ cũng chung tình máu mủ.

Ngài không sợ câu; (Hàm huyết phúng) như tiên ô tự khẩu sao... xin ngài nhớ

câu chốt của ngài (Ai gọi là đúng) rồi đó. Ngài viết còn tưng nực.

Phan-định-Phong
Médecin Annamite
Cantho (ville)

Ông Phan-định-Phong

Ông hỏi tôi sao chẳng trả lời bài «Ai gọi là đúng» của ông văn mà lại kiếm đều cật vấn bẻ bai v.v. hay là tôi thối khẩu bài của tôi chẳng? Có chi mà thối khẩu, có chi mà bẻ bai, ông sao vội quá.

Vì ông dư hiểu rằng: những bài chi gửi đến đâu có trật dấu, trật chữ, trật luôn đến cả câu thì báo quán có phép sửa lại; vì bằng những bài cật vấn ai thì báo quán chẳng đăng phép đức viết mà sửa một mấy nào vì e làm thất chỗ ham muốn của người gửi vậy.

Trong bài tôi đáp từ cho ông tuần rồi tôi có nói: «BÁC MUỐN HỎI GÌ, XIN CÓ NHỜI NIÊN LẠI NHÉ? tôi sẵn lòng cãm bút đợi bác luôn» thế mà ông nói tôi thối khẩu thì không nhảm.

Ông muốn biết mẹo chữ Quốc-Ngữ ở đâu bây giờ, xin mua cuốn «Nam ngữ thích Tây tổng ước» (*Dictionnaire Annamite-français*) của ông Trương-vĩnh-Kỷ, hoặc của ông Génibrel mà học.

Ông còn đó tôi còn đây, học viết cho trúng rồi sẽ văn tôi chẳng muộn.

Ông lại ví dụ như dĩa cơm rớt v.v.

Phải vậy! Sự rớt ấy ai cho khỏi rớt nhưng ở nhà ta, ta có dĩa rớt cũng vô cang, chỉ ư đã đi đến đám tiệc mà ta cứ mãi thế thì e cho thiên hạ trông vào cho ta là phưong bé đây chẳng??? Bài của ông văn người ta mà chữ viết sai

nát thì chẳng khác nào người đi dự tiệc mà dĩa rớt cơm đây. Rõ ràng chưa! Câu ví dụ của ông đã chẳng bảo chữa cho ông tí nào, mà nó lại phảo ý ông thì có, ôi! Tập mục số THỊ, lời-thối cũng hướn lại chi lời-thối.

Vì biết bài của ông viết trúng có ba bốn chữ, nhưng cả bài không trúng vào đâu, thì làm sao mà rõ tận ý ông cho được. Ông lại khéo mượn tích vua nhà Tống mà làm cho tôi phải hết hồn. Chưa! chưa! tôi còn tỉnh lăm, cho hay vị Đế-Vương viết lộn mà thử xét bốn chữ «Ngọc-Hoàng-Đại-đế» hay khuyên-đế chi đó? có phải là câu văn ai không? Không! không phải vậy, nếu sánh với bài của ông thì một đen một trắng, ông đã lăm ngay. Ông lại chỉ bài Ngọc-Hạnh rằng: trong đấy có trật những chữ: «CẢM, TỖ, BAY» và hỏi tôi có ngủ mơ không, thì thật còn kỳ nữa.

Vì ông chán biết những chữ ấy chỉ bị lộn là tại ăn-công lại như có lộn chút ít cũng vô cang vì chẳng phải là bài văn ông Phong chi mà sợ. Ông nói tôi là một người bẻ trên của ăn công v.v. tiên xữ kỷ... Thế thì ông quá lăm rồi, vì cái giờ khắc của tôi hẹp lăm còn phải lo công việc khác, chưa dễ đủ để sửa những chữ trật trong bài của ông là đúng, dùng, đứng v.v. nên phải chịu lời ông trách móc thay, lẽ đâu có dư giờ mà sửa chỗ ăn-công sắp lộn. Phần ấy có người, tôi khỏi phải lo nhọc.

Ông nói ông là tài sơ trí siêng chẳng đủ chi cho tôi lấy làm cười. Không! tôi nào giám cười ông, vì người đời nhơn vô thập toàn, nhưng bởi ông viết chữ khó coi mà tôi phải có nhời xin biên lại đó chớ.

Phần tôi, tôi chẳng bao giờ giận ai

xin ông đừng bảo giám cơn thanh nộ mà làm gì.

Ông nói chi mà «Bắc, Trung, Nam» cũng máu đỏ da vàng, v.v. bảo tôi đừng bai biếm. Nào tôi có bai biếm điều chi, yếu cần câu này là câu tôi cố vấn ông lại, xin ông đáp lời.

Nhơn đây tôi xin hỏi ông luôn cho rõ vì tôi cũng như ông: bất tri tác vấn 1. Chẳng hay ông tự xưng là Phan-dinh-Phong, *Médecin Annamite Cantho* mà có giấy tờ và bằng cấp chi của Chánh-Phủ phê cho không? 2. Ông làm thuốc có ba-lăng không? Nếu ông có thì tốt lắm, tôi sẽ làm giới thiệu cho ông đắc thân chủ; vì bằng ông không một miếng giấy nào mà cũng xưng lớn lên rằng: *Médecin Annamite* được, thì ước như tôi đây không có giấy tờ chi mà muốn xưng là «*Commis Indigène*» có được cùng chăng??? vì ý tôi muốn quá.

T. q. Tiên

Chánh nghĩa tiếng đúng

Tiếng đúng chẳng bao giờ dùng riêng được; vì tiếng ấy không như định thì n-hĩa-lý phải mơ-màng.

Bởi ở nên trong bài: «Ai gọi là đúng» tôi có nói: lằng phi không tiể của, y phục bất tùy duyên; miếng được tiếng người cho rằng: đúng thì là tại chi chẳng cùng v. v. Đúng gì thế ấy mà đời lăm kẻ xôn-xao, thật khéo để tiếng cười, rằng: cái phước hời lộn

Quả vậy: vì nếu y phục của ta dùng mà quá cái duyên phận của ta, thì trong tiếng đúng của người cho ta, tức có lộn

mọi kiêu-ngạo, lộn ý khinh-khi, chứ chẳng bao giờ phải là lời chân lý.

Ví dụ: Ta được phép nói: Ông Nguyễn-Du văn-chương ĐÚNG BỰC; ông đúng bực về sự gì? về vợ văn-chương. Nàng Hoan-thơ khôn-ngoa ĐÚNG MỰC; nàng đúng mực về sự gì? về sự khôn-ngoa. Thấy Phan X. ăn-mặc ĐÚNG KIỂU; thấy đúng kiểu về sự gì? về sự ăn mặc v. v.

Tác một lời là tiếng đúng chẳng dùng riêng được, vì đúng có trăm, ngàn, ức, triệu, hằng hà sa số cách đúng, nếu nói: đúng, đúng, đúng, thì đúng ấy là đúng ngạo la.

T. Q. Tiên.

Giá bạc

Thứ sáu ngày... 8	Octobre... 10 f 75
Thứ bảy ngày... 9	Octobre... 10 f 50
Chúa nhật ngày... 10	Octobre... id
Thứ hai ngày... 11	Octobre... id
Thứ ba ngày... 12	Octobre... 10 f 25
Thứ tư ngày... 13	Octobre... 10 00
Thứ năm ngày... 14	Octobre... id

Giá lúa

Lúa chở đến nhà máy Chợ-lớn mỗi 100 kilos là :	
Thứ sáu ngày... 8	Octo. 5\$30 à 5\$80
Thứ bảy ngày... 9	Octo. 5 25 à 5 75
Chúa nhật ngày... 10	Octo. id
Thứ hai ngày... 11	Octo. 5 20 à 5 70
Thứ ba ngày... 12	Octo. id
Thứ tư ngày... 13	Octo. id
Thứ năm ngày... 14	Octo. id

Lời rao

Lời rao cho ai nấy dựng hay: đến ngày 19 Octobre 1920, 8 giờ ban mai tại tiệm Cẩm-dô Cánh-thơ sẽ giao giá bán những quần áo, vòng vàng đá cẩm hổ; tháng Octobre 1919, mà không chuộc.

Mỗi một trăm đồng phải trả phụ thêm 4 đồng.

Quan Lục-sự
G. Gaudin

Lê-văn-Chur tứ tiết

Bản Công-ty vừa tiếp đăng tờ báo L. T. T. V. số 822 ngày 1er Octobre 1920 khoản « ĐEM THÂN MÀ ĐIỀU LỢI QUYỀN CHUNG » nói về M. Lê-văn-Chur tự tử tại làng Bình-Nhan (Gia-Định) đêm 28 rạng ngày 29 Septembre 1920, nhằm ngày 17 rạng ngày 18 tháng 8 Annoam năm Canh-Thân. Người để lời di ngôn rất thâm thiết.

Bản Công-ty xin trích lục ra đây, cho chư vị khán quan hoài cố:
« Xin làng xóm cô bác có gặp cái tử
« thi này, thì làm ơn chôn giùm. Tôi
« làm việc tại Công-ty thương-mại tại
« Trà-nà (Cánh-thơ), thấy Annam buồn
« bán thua Chệc nên nay tôi tự tử cho
« rồi.

Ký tên: Lê-văn-Chur
Comprador à Trà-nà Cánh-thơ
Adieu à la Patrie

Lời di ngôn đầy chẳng chút sai ngoa, Bản Công-ty công nhận là lời thành thiết vậy. Vào tánh người ưa du lịch, hay kết giao, mến đại nghĩa, tưởng quê hương.

Trước khi người giúp việc tại Ấn-quán An-Hà vừa gặp buổi phong chào lượng sóng tranh thương nổi dậy, hăm hờ thay!! sốt sáng thay!! Nào khác kinh gặp sóng, róng gặp mây, người liền từ giả nhà văn; nơi đường thương cổ lăm giúp vững cho bản Công-ty.

Quyết cho rõ mặt nam nhi

Sao cho khỏi tiếng Chệc khi Chà cười.

Khi người trở về giúp việc cho Bản Công-ty trót một năm bằng lấy lòng trung trực, giữ dạ thiết thành, bao quảng mưa dầm nắng giãi, đem thân ăn tuyết

vấm sương.

Cho hay thế cuộc tang thương,
Thân danh chưa loai năm xương vội vui!

Hỡi ôi thương thay! Hỡi ôi tiếc thay!

Thương-xả-hội huy luy

DIỆU ĐIỀU M. LÊ-VĂN-CHUR

Comprador du Thu'ong-Hoi

Culao-máy Cantho.

Tứ tiết tại Bình-Nhan thôn

Hiền khiết ôi! Hiền khiết ôi!

Trăm năm sự nghiệp phôi tay rồi!

Hồn quê mây tỏa năm canh nguyệt

Đất khách sương sa sáu dặm trời!

Ngậm đá chim khôn toan lấp biển

Treo giây người nghĩa trả ơn đời

Từ đây u hiền chia đôi ngã

Nhắc đến lòn; đau dạ ngậm ngùi!!

Nghị-bữ: Lương-văn-Thông

Huy luy ai điều.

DIỆU HIỀN DIỆC LÊ-VĂN-CHUR

VỊ NGHĨA TỰ VẬN-

(BỘ L. V. T. TIÊN VẬN)

Máng tin buồn thấm rất than ôi!

Hiền diệc quyền sanh mạng đức rồi!

Cáo thỏ ngậm ngùi thương bấy phèo

Tre măng đòi đoạn hiết cho trời!

Mượn giây nghĩa vụ đền ơn nước

Từ già quê hương trả nợ đời.

Nắm đất xanh xanh mớ liệt sĩ.

Dấu cho cây cỏ cùng ngùi ngùi.

Nguyễn-quang-Trừ.

Xe hơi «Peugeot» muôn bán

Có một cái xe hơi hiệu «Peugeot» 6 chỗ ngồi 12 mã lực kiểu *Torpédo*.

Các món đồ trong xe đều còn mới. Nếu ai muốn mua xin đến tại M. Trương-văn-Hạnh là người thương-mại tại Sadec mà thương nghị.

XE LỬA DÔNG PHÁP

Đường SAIGON — MYTHO

GIỜ XE CHẠY (dồn lại)

KỂ TỪ NGÀY 1er OCTOBRE 1920

Cách máy	NHÀ GIẤY (GARES)	XE CHẠY THƯỜNG NGÀY				NHÀ GIẤY (GARES)	XE CHẠY THƯỜNG NGÀY			
		SỐ I đưa bộ hàng 1, 2, 3	SỐ II xe phụ hàng 2, 3	SỐ III xe phụ hàng 2, 3	SỐ 3 đưa bộ hàng 1, 2, 3		SỐ 2 đưa bộ hàng 1, 2, 3	SỐ 12 xe phụ hàng 2, 3	SỐ 14 xe phụ hàng 2, 3	SỐ 4 đưa bộ hàng 1, 2, 3
5	Saigon (CHẠY)	giờ 6	giờ 8.10	giờ 14	giờ 17.08	Mytho (CHẠY)	giờ 5.40	giờ 7.54	giờ 13.48	giờ 16.19
8	Cholon	6.10	8.22	14.18	17.17	Trung-lương	5.48	8.05	13.59	16.27
12	Phủ-lâm	— (1)	8.29	14.25	17.22	Lương-phủ	5.56	8.16	14.12	16.37
16	An-lạc	—	8.39	14.35	—	Tân-biệt	6.02	8.25	14.21	16.43
21	Bình-diễn	—	8.51	14.45	17.34	Tân-bưng	6.10	8.36	14.32	16.51
26	Bình-chánh	—	9.03	14.57	17.44	Tân-an	6.22	8.54	14.50	17.03
31	Gò-đen	—	9.15	15.09	17.52	Bình-ánh	6.34	9.11	15.07	17.15
38	Bến-lức	6.48	9.30	15.24	18.01	Bến-lức	6.47	9.29	15.25	17.26
46	Bình-áo	—	9.46	15.40	18.12	Gò-đen	6.56	9.42	15.38	17.35
54	Tân-an	7.12	10.03	15.57	18.25	Bình-chánh	7.04	9.54	15.50	17.45
58	Tân-bưng	—	10.20	16.14	18.37	Bình-diễn	7.12	10.06	16.02	17.53
61	Tân-biệt	—	10.33	16.25	18.45	An-lạc	7.19	10.16	16.12	—
66	Lương-phủ	—	10.42	16.36	18.51	Phủ-lâm	7.26	10.26	16.22	18.05
70	Trung-lương	—	10.53	16.47	18.59	Chợ-lớn	7.32	10.37	16.30	18.12
	Mytho (tới)	7.43	11.04	16.58	19.07	Saigon (tới)	7.40	10.49	16.42	18.20

(1) Máy chỗ gạch ngang (—) không có để giờ, chỉ nghĩa là xe chạy luôn không ghé nhà giấy đó.

Ai tín

Bồn-báo hay tin buồn rằng: ông Phạm-công-Sở Đốc-phủ-sứ hồi hương, thường thọ ngũ đẳng bội tinh, đã từ lộc hôm ngày 2 Octobre 1920, hưởng thọ đăng 57 tuổi.

Cuộc tống chung đã an bài hôm ngày 4 Octobre lúc 6 giờ rưỡi ban mai tại làng Bình-hòa-xá. (Gia-Định)

Bồn-báo kính lời phân ưu cùng quý quyến của ông và cầu cho ông đăng an nhàn nơi bồng đảo.

An-Hà Nhựt-Báo

Oan truyền Ngọc-Hạnh

(Lụy vì tình)

par Trương-quang-Tiền

II

(Tiếp theo)

Bà-nguyệt khéo là ghen cợt khách

Cợt khách mà chi hỡi Nguyệt-bà???

Giữa khoản vắng sầu dài, ngồi ngược mặt trong lều, khoanh tay nhìn nguyệt nhìn trần một chập ngổn-ngan trăm mối động lòng sầu. Lúc bấy giờ cái trí khôn của chàng ta tựa như đang phững phất trên ngọn cây cùng ở lối ti mù thăm thẳm; thình-thoán lại rung đùi mà ngâm rằng:

Tình cảnh chi đây khéo dục lòng

Dục lòng cô khách thần thờ trông

Thần thờ trông bạn đêm thanh vắng

Trông bạn đêm thanh nguyệt nào-nòng

Ngâm dứt mấy câu, trí còn lơ ngơ ngẩn vừa ngó phía trước thoát thấy xe kéo chạy thoát qua, trên xe lại có một nàng nét mặt chẳng khác gì Ngọc-Hạnh.

Lúc bấy giờ lòng chàng mừng khắp khởi, tay thì ngoắt miệng thì kêu: Ê! xe kéo! xe kéo! ngừng.....

Ôi! Anh xa phu hôn vĩa lên mây, còn người hành khách ngồi trên thôi cũng tái xanh gương mặt. E cho bọn côn đồ cướp dục, vì tại vườn Bồ-rô nầy, chính là nơi của chúng nó hay núp lén để chờ lấy dịp ra tay, cứ mà Thu kêu réo chừng nào thì xe kéo cứ chạy mau chừng nầy. May dân gần lối đấy, lại có cái xe khác vớu vợ, chàng kêu lại bước lên hối riết theo cho kịp. Thằng kéo xe cũng lẹ ráng sức chạy như tên, một chập thì hai xe đã ngang nhau, chàng nhìn, nhìn biết quá Ngọc rồi, mới kêu: Cô hai! Cô hai! tòi đây, Lại-xuân-Thu đây, nào phải ai đâu mà làm lạ.

Ngọc day mặt lại, nhìn nhận được người quen, đoạn mới biếu xe ngừng, thật đang cơn nư giận tràng hồng, nhưng mà cũng giãn lòng gương hỏi: «Mà cậu muốn theo tôi chi đây?»

Thu đáp: Thôi mà cô hai! xin lỗi cô nếu cô muốn biết tôi theo cô chi đây và nếu chẳng nghịch ý cô, xin cô cho xe nó đi đi, rồi tôi sẽ đáp lời chẳng muộn. Ngẫm nghĩ giây lâu nàng thăm nói: Giữa chốn nầy, tuy vắng vẻ mẻo dẫu nhưng mà đèn sáng tợ ban ngày, chẳng lẽ thằng khốn nầy nó dám cả gan ép uống gì mình mà sợ,thời thì mình cũng nghe theo lời nó, thử coi nó tính chi đây.

Xe đi rồi, hai bên giáp mặt, giữa chốn không người, toại thay! lúc bấy giờ nỗi mừng rầy Thu biết lấy gì cân thâm nghĩ: hay là gió đưa duơn đây chẳng? Bấy lâu đã than dài thở vắn, ngày những đêm ngậm đắng trơu cay, trót tháng trường mới gặp nhau

đây, tưởng khi lẽ nào, chẳng bỏ đặng những ngày ao ước.

Rằng: tôi cùng cô: thói thời, cũng chẳng khá nhất chi nông nổi trước, mà khiến cho đau đớn phận liễu bỏ, tôi thăm tưởng cho: cái công trình tôi đeo đứng cùng ai từ ngày bước chơn lên đất Saigon này, đầu cây cỏ cũng đau lòng, huống luận là người, có lẽ nào chẳng rộng xét cho mà đành để giầy tơ gút mắc. Cô nghĩ đó mà coi: Ngọc vô giá người còn kiếm đặng, chớ như một lời đá: tri-kỷ nhau ngàn dặm để chi tìm??? Và lại tâm sự tôi, cô cũng chán biết: đã bấy lâu đây biến mò kim, sống thạc chẳng lời niềm vàng đá.

Từ bao giờ đến bây giờ: nghiên vai cật gánh tình nặng quá, vẫn biết: tình là tình trộm đầu, tình thâm yêu, nhưng một lời cũng chẳng thể than, nặng chừng nào thăm nghĩ lại càng, càng tôi phận vô đoan xấu trước.

— Thôi đi! Khuyên cậu chớ làm lời khôn được, lẽ nào cậu lại đi quên, cậu với tôi thù trước còn ghi, tôi nói thiệt: đầu gặp cơn vật hoán tình đi, âu cũng chẳng dễ gì đổi dạ.

Huống chi: chơn còn đạp đất, đầu còn đội trời, biển hạn kia chưa lấp khoả, lý nào nay trao đoá cho ông, thật tôi cũng lấy làm lạ cho cậu lắm đó: đã trót theo khuấy mãi má hồng, ra có đổi này, mà sao chưa ưng lòng đánh dạ?

— Thôi mà! cô vội chi nóng quá, thỉnh thoán, để cho tôi phân rõ ngọn ngành; cô nói rằng: tôi cùng cô là kẻ thù kẻ hận, rằng: tôi trót theo khuấy mãi má hồng; ấy mới thật là cô chưa cang nghĩ, chỉ như cô mà cang nghĩ đi rồi, thì nên đem thù đổi ra tình, mà tưởng khi: hận ấy cũng đáng nhào là

nghĩa đó. Tôi mà gây sự rồi cho cô ngày trước là có ý gì, nếu chẳng phải có ý làm cho lỡ gánh cang thường, ruộng dâu hóa bể? Cang thường kia lỡ rồi, ruộng kia hóa bể rồi, thì tức duyên này còn đâm âm, nếu chẳng vậy, lời nguyên không đặng thỏa thì: cục khối tình đến thác cũng không tan, và lại: lăm lòng đây lòng đây đã tưởng, một ngày biết nhau rồi, đầu cực khổ gì, băng ngàn vược hiểm gì, cũng thế quyết vuốt tình cho trọn..

(Sau sẽ tiếp)

Tiệm khắc con dấu

VÀ MÀU LẮM

LÀM THIẾT KẾ

Kính trình cùng quý khách đặng rõ: tiệm tôi trước ở số nhà 85 đường Catinat và số 130 đường Pellerin, nhờ ơn lục châu chư quân tử chiếu cố thì công-nghệ của tôi đã thành bành bấy lâu nay.

Vậy tôi đã dọn lại số 96 cùng đường Pellerin vẫn chuyên nghề khắc con dấu đồng, cao-su, bán-đồng, bán đá cẩm-thạch dễ mó, có bán đủ các thứ con dấu ở Tây rời lại, như là *Dateur, Numéro-teur, Folioleur, Composteur, etc.*... và có bán đồ phụ tùng theo cuộc con dấu giá rẽ đồ tốt mà làm mau, có in *Catalogue* để gởi cho quý khách nếu quý khách muốn cần dùng kiển nào thì xin gởi thư cho tôi lấy *Catalogue* lựa kiển mà dùng tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý các quý khách.

TRAN-DUY-BINH

Graveur 96 Rue Pellerin Saigon

Cáo bạch

Chúng tôi có một tiệm hiệu là "TÂN-HAT-LONG" tại đường d'Adran số 115 nhâm góc đường Ohier số 1 để sửa đèn Lito Landi đèn Manchons xe máy, sã, máy đánh chữ, máy bắt và máy hát, bó g cùng các thứ đồng hồ, vắn vắn. Lại cũng có bán: Manchons, Carbur và dầu Essence. Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý ông giao cho chúng tôi. Mỗi khi quý quan có đám tiệc chi mà muốn chưng đèn trong nhà cho sáng thì húng tôi cũng lãnh làm được; miêng là cho chúng tôi hay trước.

Thợ và mandat xin để như vậy:
Nguyễn-văn-Chuộc
113,—Rue d'Adran
Saigon

An Phong

Bijouterie-soieries de Chine
et du Tonkin
CAOLANH

Kính trình cùng lục châu Quý khách đặng rõ: tiệm tôi mua bán hơn năm năm, bán ròng hàng tàu, những là vắn xuyên lảnh nhiều, cũng là hàng vườn, nhuộm đen điều lảnh thật tốt, không hề trở, tôi chắc ý, vì tôi mua bán đã lâu, nên tôi hết sức lựa chọn thợ nhuộm, nhuộm tôi và hốt chăm tốt, nên các nơi khác không thể bì kiệp hàng đen của tôi, và là tôi bán lại rẻ. Còn đồ mặc trắng như là: cẩm châu, hoa tư các, cũng xá lục soạn bắc thảo, lục soạn thượng hải đều có đủ thứ, còn hàng bắc như, băng the, lương-lược đủ thứ, tôi lãnh tại Hà-nội, như quý khách muốn mua vật chi dùng xin gởi thư đến, thì tôi sẽ gởi đó lại liền, như vị nào muốn mua nhiều ma bán, tôi tính giá rất nhẹ, hàng tôi gởi *contre remboursement*.

Cao-lãnh: Nguyễn-xuân-Trước
Cẩn bạch

Lời rao

Thấy Lãnh-sự Trần-liêng-Phên, khi trước phòng quân sự ở tại đường, Boulevard Delanone kế nhà hàng Hậu-Giang. Nay dọn phòng quân-sự về ở làng-Gia, trước Công-sở làng Tân-an kế nhà máy xay gạo. Máy ông thân chủ cùng mấy ông hữu việc chi, kiện thừa, muốn tiếm tôi, xin mời đến đó có tôi tiếp rước liền.

Trần-liêng-Phên
Kính cáo

Lời rao

Có người muốn bán một cái xe hơi hiệu «Oakland» còn mới tinh hảo.

Ai muốn mua xin đo nơi Ông Kinh Lý, Lê-công-Thành ở Cánh-thơ.

Hà cảnh Lạc dit Bầy Khỏe

Bijouterie—soierie—MERCERIE
23, Rue Schroeder — Saigon

Adresse téléphonique: 295

Tiệm bán đồ nữ trang đồ kiển thật tốt và khéo. Có bán đủ các thứ hàng tây, hàng Nhựt-bồn, hàng bắc và hàng Annam.

Chư quý khách mua đồ nữ-trang lại tiệm tôi thì khỏi sợ lăm vì đồ của tôi làm rất kỹ lưỡng.

Muốn cho khỏi sự hậu hoạn, chư quý vị khi mua đồ rồi hãy thử vàng lại mà coi cho vừa ý và cân lại cho chắc chắn (tại tiệm có đá thử vàng, acide azotique, có cân tây, và cân Annam). Cũng phải lấy toa cho có bằng cố đặng khỏi sự cãi lầy về sau.

Chủ nhơn: Hà-cảnh-Lạc dit Bầy-Khỏe
Cẩn bạch

Quảng tài Thạnh

Tiệm đóng ghe và sửa ghe
Ở bên kia sông gần cột giây thép
và CANTHO

PHÙNG-CHIỀU— CHỦ TIỆM

Kính cùng quý vị đáng tường, nay
tôi mới lập một trại đóng và sửa ghe
có sẵn và bè tiện bề ửa và kéo ghe.

Tiệm tôi cũng có bán các thứ cây
cưa đủ thước tất mà tốt giá lại nhẹ hơn
các nơi.

Chỗ tiệm này biết lễ nghi của người
Annam nên tiếp rước quý vị vừa lòng
luôn luôn chủ tiệm này khi trước có
lần chủ sự tiệm của hiệu là Quảng-tài-
Lại, thì ai ai cũng biết rằng người ấy
biết chiều hi đến đôi si bạc nào

Xin quý ông quý thầy có cần dùng mua
cây cưa đóng hay là sửa ghe đến tiệm
Quảng-tài-Thạnh thì rõ.— Cái xin
quý-thầy thương.

Nay kính cáo.

Quý khách ở miền hậu Giang

CANTHO—SOCTRANG—BACLIEU—
VINHLONG—TRAVINH—và SADEC

Muốn mua xe hơi hoặc đi chơi hoặc
đưa hành khách, mà khỏi lo bề chở
chuyên, không mất ngày giờ sở phí vận
vận; Hễ mua xong, trong giây lát đem
về đến nhà: Thì hãy đến Entrepôt de
Vinhlong của M. Nguyễn-thành-Điểm
có sẵn xe hơi mới hiệu «Buick»
máy—7 chỗ ngồi.

Kiểu xe mới 1920—máy êm lăm và
hạy mau nữa.

Giá rẻ hơn các nơi khác

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 1.000.000 f

Hàng này của Langsa và Annam
hùng vốn lập tại Cẩn-thơ. Có trữ đủ
các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt
một đến là tại Saigon có món chi
thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt

Cũng gửi hàng cho các xứ xa; a
mua món chi xin viết thư ngay cho
Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức.

Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ

Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Làm rỗng bằng miá.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về
bán lại khỏi trả tiền trước.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHÂU THÀNH CANTHO

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo
trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có
nhiều hạng tùy theo giá.—

Tong lục-châu, chủ vị nào muốn mua
hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà
thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

Lời rao

Một ai văn quố-án nên đọc, nên
lưu truyền cho hậu thế là bốn:

TUÔNG KIM THẠCH KỶ DUYÊN,
của một nhà đại gia văn chương là
ông Thủ-khoa Nghĩa soạn.

Có trữ bán tại nhà

Monsieur Đỗ-văn-Y

N° 80 Rue d'Espagne và

N° 95 Rue Catinat

Saigon

Giá mỗi quyển là.....0\$80

Cordonnerie — Chapellerie — Tonkinoise
GRAVURE SUR MÉTEAUX ET MARBRE

NGUYỄN CHÍ HÒA

83 Rue Catinat—Saigon

Kính cùng QUI-VỊ đáng rõ. Tiệm tôi có 30 thợ BẮC-KỲ giỏi ĐỒNG GIAY, LAM
NÓN theo kiểu ÁU-CHÂU kim thời. GIẤY đóng bằng DA-TÂY hết, NÓN làm bằng
CÂY-MÓP thiết nhẹ, lớp NỈ-XÁM, BỐ-TRẮNG VÀ BỐ-VÀNG đủ kiểu. Tôi cũng có thợ
KHẮC CON-DẤU ĐỒNG VÀ CHẠM MỘ-BIA DA CẨM-THẠCH ĐỀ MÃ. Tôi đã BÀN-SỈ đi
LỤC-TINH thiết nhiều, đã có nhiều vị rất tin cậy và khen ngợi NÓN VÀ GIÀY của tôi
làm thiệt kỹ càng và giá lại rẻ hơn chỗ khác nữa. Tôi cũng có BÀN GIAY-HẠ DA
LÁNG và các thứ GUỐC BẮC-KỲ CHẠM-BÔNG VÀ SƠN-ĐEN QUAI-NHUNG. QUI-VỊ.
xa xin viết thư về tưng nạnh tôi sẽ hồi âm lập tức có giá BÁN-SỈ riêng thiết rẻ
Xin gửi tiền chiếu để cho việc buôn bán của ĐỒNG-BANG ta được thành lợi trong
lúc cạnh tranh này tôi hết lòng cảm ơn.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA, Kính mời.

Annam trồng răng

KINH CÁO

Kính tỏ cho quý khách lục châu đáng rõ:

Tôi có dọn một cái phòng trồng răng
tại tiệm ĐẠI ĐỒNG THƯƠNG XÃ Cẩn-thơ.

Trồng răng trắng, răng đen với
bịch răng vàng. Sửa răng và trám răng.
Xin quý vị dời gót ngọc đến tiệm ĐẠI-
ĐỒNG THƯƠNG XÃ đường Kinh-lấp
Cẩn-thơ, thì tôi hết lòng làm cho vừa ý
quý vị, và tôi lại tính giá rẻ hơn hết.

Như ông nào ở xa xin gửi thư hỏi giá
thì tôi trả lời lập tức.

Nay kính

NAM-TẤN-LỢI

Chez Đại-Đồng Thương-Xã

Rue Kinh-Lấp—Cẩn-thơ—

Tiệm Hòa mỹ Caolành

Bốn hiệu có bán đủ thứ hàng tàu
hàng tây, hàng bắc, và hàng vương
cũng có rượu tây đồ hộp đồ cần và đồ
tạp hoá, bán sỉ và bán lẻ bốn hiệu xưa
nay chuyên một nghề buôn bán, cho nên
những hàng tơ-lụa gia công lựa cạnh
chỉ kỹ-lưỡng. Và rất dày công nhuộm
lắm cho nên dùng lâu càng tốt chẳng hề
phai màu hầu như quý vị, muốn mua đi
bán lại, hoặc gia dụng xin gửi thư quyết
vào bốn hiệu sẽ lập tức gửi liền khi
hàng đến chất là dặng vui lòng quý-vị.

Hàng định gửi contre Remboursement
dem bạc đến nhà thơ lãnh hàng.

Chủ nhơn Huỳnh-đắc-Nghĩa

DỒNG HỒ HIỆU "LIP"

Đồng hồ mà người ta hay kiếm mua là đồng hồ hiệu
"LIP"

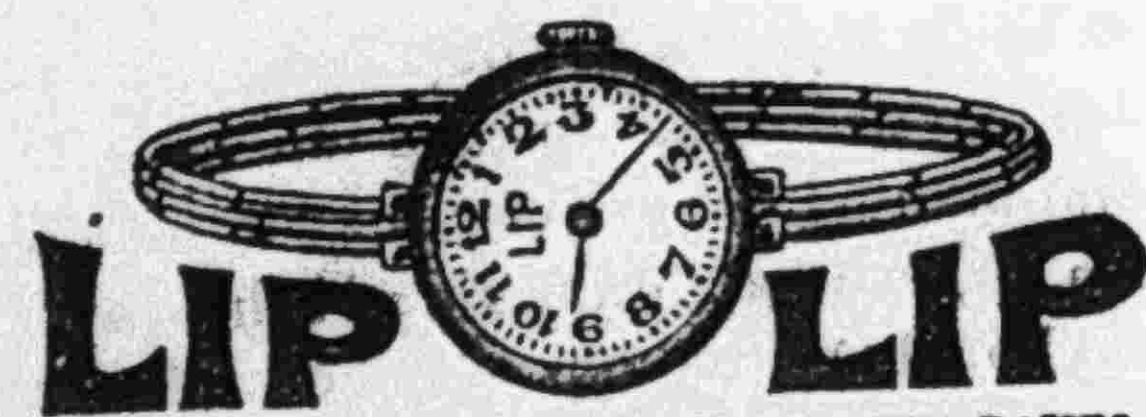
**CHRONOMÈTRE
LIP LIP**

LA MARQUE FRANÇAISE
Montres de Précision
EN VENTE CHEZ LES BONs HORLOGERS
Exiger la marque LIP sur le cadran

THIỆT KHÔNG?

Mua thử một cái dùng, hay
là hỏi thăm những người đã
có sẵn đồng hồ hiệu LIP thì
biết.

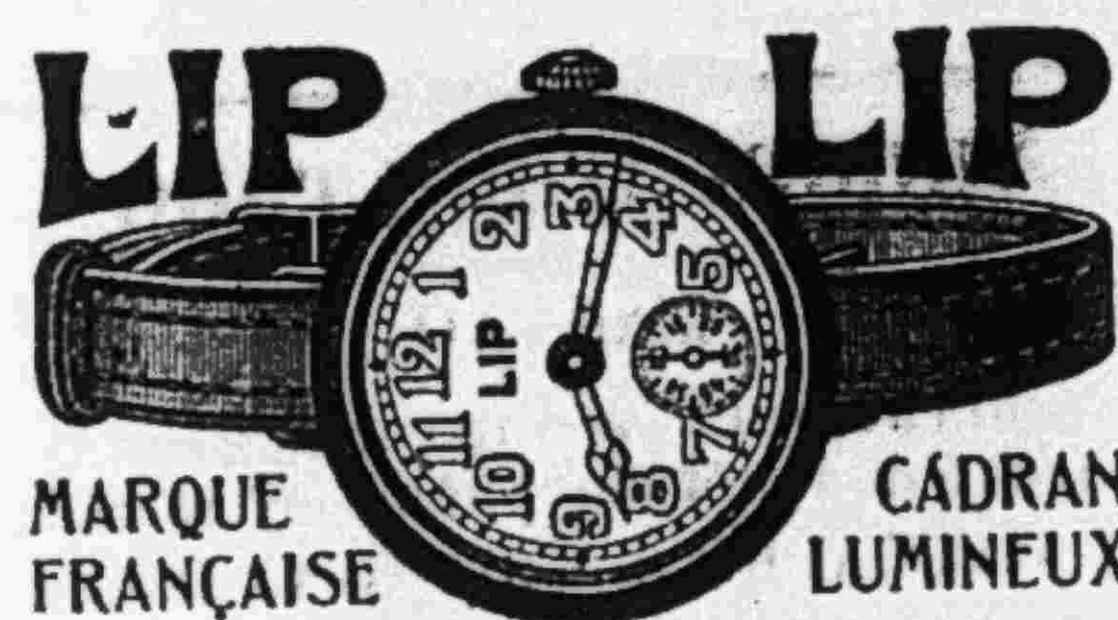
MONTRE-BRACELET EXTENSIBLE POUR DAMES.
Platine, Or, Argent, Plaque or.
EN VENTE CHEZ LES BONs HORLOGERS.
Exiger la marque LIP sur le cadran.

SAO VẬY?

Vì máy nó tốt lắm, nó chạy
đúng, chắc và lâu hư, khỏi tốn
tiền sửa mãi như các đồng hồ
khác

SAO NỮA?

Vì nó là hiệu Langsa và giá
nó rẻ lắm.

MARQUE
FRANÇAISE CADRAN
LUMINEUX
En vente chez les bons horlogers
Exiger la marque LIP sur le cadran

CÓ TRỪ BÁN TẠI:

Hàng LES GALERIES DE
LOUEST là hàng HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG Saigon, My-
tho, Cantho và Trà Vinh

Cac nhà Annam

TRAITEMENT ANTIPHTISIQUE

ET DES

MALADIES DE POITRINE

Aiguës ou Chroniques

Toux. Rhumes. Bronchites, Crachements de sang. Affections de
Voies respiratoires. Asthme, Catarrhes, Irritations de la Poitrine, etc.

PAR LE

BRONCHOSÉRUM

On trouve le BRONCHOSÉRUM dans toutes les bonnes
pharmacies de France et des Colonies.

Pour le gros s'adresser à:

Sogedref, 7, Rue Jules César. — PARIS

POUR L'INDOCHINE

Pharmacie normale — H. DE MARI, Saigon

Seul dépositaire

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯỢC-LONG

Tự Nguyễn long Thao

Ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 3
năm ở phía sau phố chợ, đường xe hơi
Saigon Thu-dau-mot, có đóng sẵn đủ
bàn ăn dài mặt gỗ liên từ 1m40 cho
đến 2m20, bệ ngăn 0m80 cho đến
1m15; bàn ăn chế kiểu tứ linh (long,
lân, qui, phụng), bàn ăn cửa cuốn
7, 8 trụ cho đến 2 trụ, và bàn ăn mặt
đá, bàn tròn một cột xây, chường
chạm tam lân từ 1m35, có thứ 5 trụ
góc chạm giấy lá tây, bàn rượu (table
d'apéritif), bàn khách (table de salon)
bàn viết (bureau) bàn rửa mặt (table
de toilette) bàn nguyệt, tủ áo treo, tủ

áo kiển, tủ thờ cần biển liên tranh thờ
kiển vẽ sơn thủy chữ ốc chữ vàng, ghế
ngồi mặt trỏ, mặt trái đào, mặt dâu,
và có đủ thứ đồ tiện: những là chung
đều, dài hộp, khay, kỷ, văng một, văng
hai, văng ba, văng tư hết thấy đều làm
bằng cây danh mộc, chế theo kiểu kim
thời trơn bèn, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm
một tiệm ngành có bán đủ thứ rượu và
đồ danh mộc thứ cần thứ trơn đều có đủ.

Kính xin chư-tôn quý-khách thừa diệp
nhân du xui ghé lại tiệm tôi muốn mua
đồ làm sang hoặc là đặt mua chỉ công
dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mau mà
làm cho vừa ý quí ông.

NGUYỄN-LONG THAO

Chủ trại kính cáo

HỒI DÒNG BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon làm
kêu là **Rhum Stella**
làm ròng bằng nước mía

Ta nên mua rượu này
mà uống, vậy mới là tò
ý bình vực cái môi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuộc nữa.

Mua uống rồi mới biết
SOCIÉTÉ.

des
SUCRES ET RHUMS

Cantho (Cochinchine)

Muôn mua xin do nơi
HÃNG HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG

Cantho, Saigon

Mytho
Travinh

Vậy môi lợi càng ngày về tay đồng chương